

1. Obiekt
WILLA, OB. BIBLIOTEKA

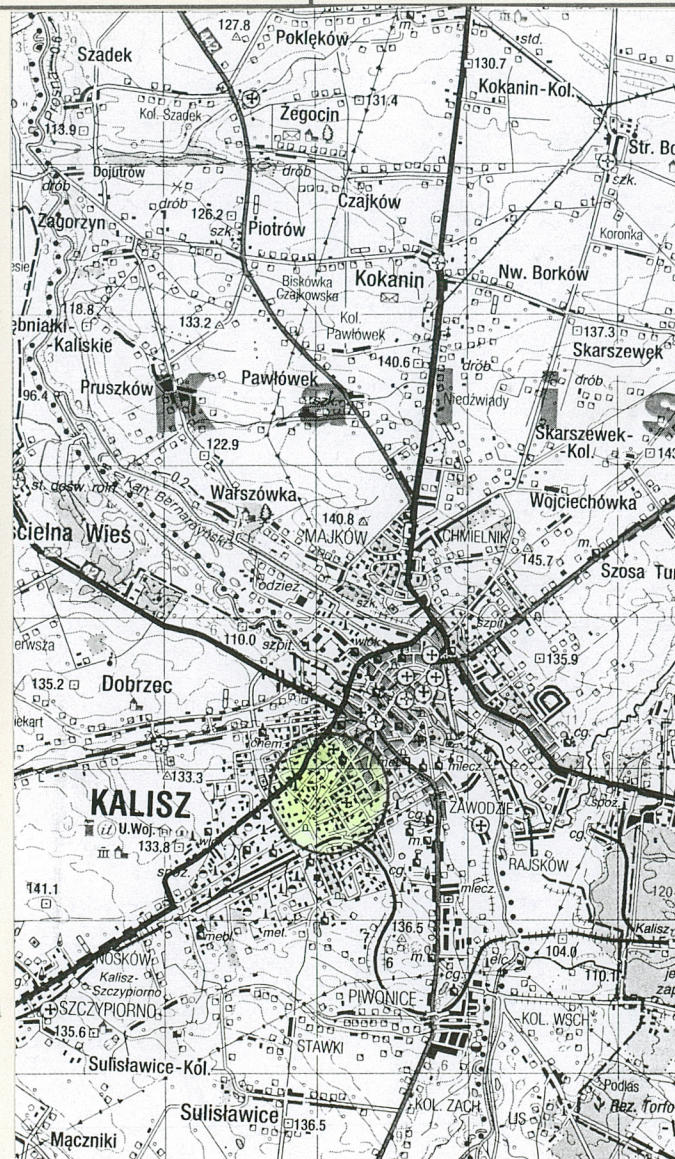
2. Czas powstania
1925 r.

3. Miejscowość
KALISZ

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

Fot. 1. Widok ogólny willi od ul. Legionów.

MAPA TOPOGRAFICZNA W SKALI 1:100 000

4. Adres
ul. Legionów 66
62-800 Kalisz

nr hipoteczny .....

lub ewid. gruntów .....

5. Przynależność administracyjna
wielkopolskie
powiat kaliski
loco

6. Poprzednie nazwy miejscowości
Calisia, Kalisch

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975
kaliskie (przed 1975 r. poznańskie)
województwo ..... kaliski

powiat .....
8. Właściciel i jego adres
Biblioteka Główna
im. A. Asnyka
62-800 Kalisz
ul. Legionów 66

9. Użytkownik i jego adres
j.w.

10. Rejestr zabytków
Nr 917/Wlkp/A data 9.12.2013

Willa przy ul. Legionów 66 wzniesiona została zapewne dla Teodora Müllera w 1925 roku (data do czasu adaptacji czytelna na metalowym wiatrowskazie).

Po wojnie willa poddana doraźnym przekształceniom na dom wielorodzinny, zasiedlona przez licznych lokatorów. Po kapitalnym remoncie i adaptacji przeznaczona na siedzibę Biblioteki Miejskiej, a następnie Głównej.

Willa eklektyczna.

1. SYTUACJA.

Willa wzniesiona na południowo-zachodnim przedmieściu Kalisza zwanym Dobrzecem Kolejowym, nie opodal stacji kolejowej, przy zbiegu ulic Legionów z Górnośląską (dawniej Wrocławską). Budynek wolno stojący, dawniej otoczony ogrodem z zabudowaniami gospodarczymi, zwrócony fasadą ku ulicy Legionów. Posesja - obecnie znacznie okrojona - w kształcie prostokąta, poprzedzona od strony ulicy wytyczającym jej granicę, niskim, strzyżonym żywopłotem oraz częściowo zachowanym wieńcem drzew liściastych, od wschodu ograniczona metalową siatką wygradzającą powierzchnię autokomisu. Na tyle posesji parking, a za nim kompleks współczesnych pawilonów handlowych. Otoczenie porośnięte trawą, z biegnącym wokół, betonowym i częściowo asfaltowanym ciągiem komunikacyjnym.

2. MATERIAŁ I KONSTRUKCJA.

Fundamenty zapewne murowane z cegły ceramicznej pełnej łączonej zaprawą wapienno-cementową, tworzące otynkowany, zakończony profilowanym gzymsem cokół. Budynek podpiwniczony.

Ściany murowane z cegły ceramicznej pełnej na zaprawie wapienno-cementowej. Elewacje pokryte tynkiem cementowo-wapiennym nakrapianym, z zacieranym na gładko detalem, malowane farbą emulsyjną. Wewnątrz ściany pokryte gładkim tynkiem cementowo-wapiennym, malowane farbami emulsyjnymi.

Stropy - w piwnicach ceglane odcinkowe, tzw. „kapa pruska”. Nad parterem i piętrem stropy drewniane, belkowe z otynkowaną podsufitką, pierwotnie na macie trzcinowej.

Wieżba dachowa - drewniana o ustroju krokwiowo-płatwiowym, z dwiema niskimi ściankami stolcowymi. Słupy wsparte na leżni przenoszą górą płatew, na której spoczywają krokwie. Podstawowe wymiary belek w cm: słup niedostępny, płatew niedostępna, krokiew 13 x 13, leżnia 12 x 13. Elementy wieżby ciosane, złącza na nakładkę prostą, kołkowane.

Dach - nad centralną, zryzalitowaną partią płaski, tarasowy. Niższe, parterowe części przekryte rodzajem mansardy o bardzo niewielkich spadkach górnych połaci.

Pokrycie dachu - pierwotnie łupkiem, obecnie blachą stalową ocynkowaną, ułożoną w karo.

14. Kubatura parteru ok. 240 m ²	15. Powierzchnia użytkowa całkowita ok. 3.300 m ³	16. Przeznaczenie pierwotne mieszkalne	17. Użytkowanie obecne obiekt użyteczności publicznej
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja (po 1945 r.) <p>Remont kapitalny w latach 1983-85 z wymianą stolarki drzwiowej i okiennej, zmianą pokrycia dachowego z łupku na blachę cynkową, remontem i impregnacją wiązania dachowego, wymianą orynowania i obróbek blacharskich, wymianą tynków wewnętrznych i elewacyjnych oraz adaptacją wnętrza na potrzeby biblioteki publicznej. Projekt techniczny „Adaptacja budynku mieszkalnego na bibliotekę” aut. mgr inż. P. Sturgólewskiego, techn. J. Korczyńskiego, Techn. Z. Stróżyńskiej, inż. R. Wolnego - Kalisz 1978, egz. w archiwum SOZ w Kaliszu.</p> <p>Remont wnętrza w 1999 r. ze szlifowaniem i lakierowaniem drewnianych podłóg i stolarki drzwiowej, malowaniem wnętrza, uszczelnieniem pokrycia dachowego.</p>		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) <ul style="list-style-type: none"> • fundamenty i mury - stan dobry, miejscowe spękania i odspojenia tynków elewacyjnych, pewne zubożenie detalu architektonicznego po ostatnim remoncie kapitalnym; znaczne spękania waz oraz tralek dekorujących balustrady schodów zewnętrznych • sklepienia i stropy - brak oznak zagrożenia konstrukcji • więźba dachowa - miejscowo porażona przez czynniki korozji biologicznej • pokrycie dachu - szczelne • stolarka okienna - stan dobry • stolarka drzwiowa - stan dobry • posadzki - stan dobry • wyposażenie - brak zabytkowego :	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <p>Dalsze, zgodne z obecną funkcją, użytkowanie obiektu oraz systematyczne przeprowadzanie napraw bieżących i remontów. Docelowo wskazany remont elewacji z pieczołowitym odtworzeniem detalu, rekonstrukcją wiatrowskazu, usunięciem betonowej opaski i zapewnieniem murom odwodnienia.</p>		:	

21. Akta archiwalne i źródła ikonograficzne (rodzaj, numer i miejsce przechowywania)

Księga hipoteczna Dobrzec Kolejowy Hip. 305 w Archiwum Sądu
w Kaliszu - Wydż. Ksiąg Wieczystych - nieudostępniona

22. Bibliografia

Brak.

23. Uwagi różne

24. Opracowanie karty ewidencyjnej

tekst ..... mgr E. Andrzejewska, październik - listopad 2000 r.
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki ..... mgr inż. L Andrzejewski, listopad 2000 r.
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. .... mgr E. Andrzejewska, październik - listopad 2000 r.
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów ..... SOZ Kalisz

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

25. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

26. Załączniki

wkładki 1 - 9.

1. Miejscowość.....	KALISZ	4. Obiekt (nazwa, adres, nr karciny).....	willi, ob. Biblioteka Główna	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego).....	
2. Gmina.....	LOCO		ul. Legionów 66		
3. Województwo.....	WIELKOPOLSKIE			c.d. opisu, fotografia, rzut parteru	

Fot. 2. Strop piwnicy w partii korytarza.

Podłogi i posadzki - w piwnicach wylewki betonowe, na parterze i piętrze pierwotnie podłogi drewniane, deskowe oraz parkiety. Obecnie w czyteln i wypożyczalni wtórny parkiet z klepek bukowych, natomiast w części pomieszczeń podłogi z płyt wiórowych pokrytych wykładzinami lub posadzki z płytek lastriko.

Schody zewnętrzne przy półkolistym ryzalicie - murowane, lustrzane, z tralkowymi balustradami. Nie istniejące już przy elewacji tylnej - zabiegowe, na rzucie ćwierćkolistym, z analogiczną, tralkową balustradą. **Wewnętrzne**, międzykondygnacyjne - pierwotnie drewniane, zapewne zabiegowe, podczas adaptacji wymienione na żelbetowe, dwubiegowe, obłożone szlifowanymi płytami lastriko, ze stalową, giętą i nitowaną balustradą oraz drewnianą, profilowaną poręczą.

Otwory okienne o wykroju prostokąta stojącego lub zbliżonego do kwadratu, zwieńczonego półkoliście, odcinkowo lub prosto, ujęte profilowanymi opaskami, które pierwotnie zwieńczone kłińcem. **Okna** wtórne, odtworzone wg pierwotnych, drewniane, skrzynkowe, z przechodzącym, profilowanym ślemieniem, dwu- lub trójdzielne. Stolarka okienna pokryta lakierem bezbarwnym.

Otwory drzwiowe o wykroju prostokąta stojącego; wszystkie **drzwi** wtórne, nawiązujące do pierwotnych, drewniane, jedno- lub dwuskrzydłowe, konstrukcji ramowo-płycinowej. Część drzwi przeszklona. Stolarka drzwiowa malowana lakierem bezbarwnym.

3. RZUT.

Budynek założony na planie prostokąta, którego trzy boki z centralnymi, osiowo rozplanowanymi ryzalitami. Ryzalit fasady poprzedzony półkolistą werandą z lustrzanymi schodami. Wszystkie naroża korpusu i ryzalitów zaokrąglone.

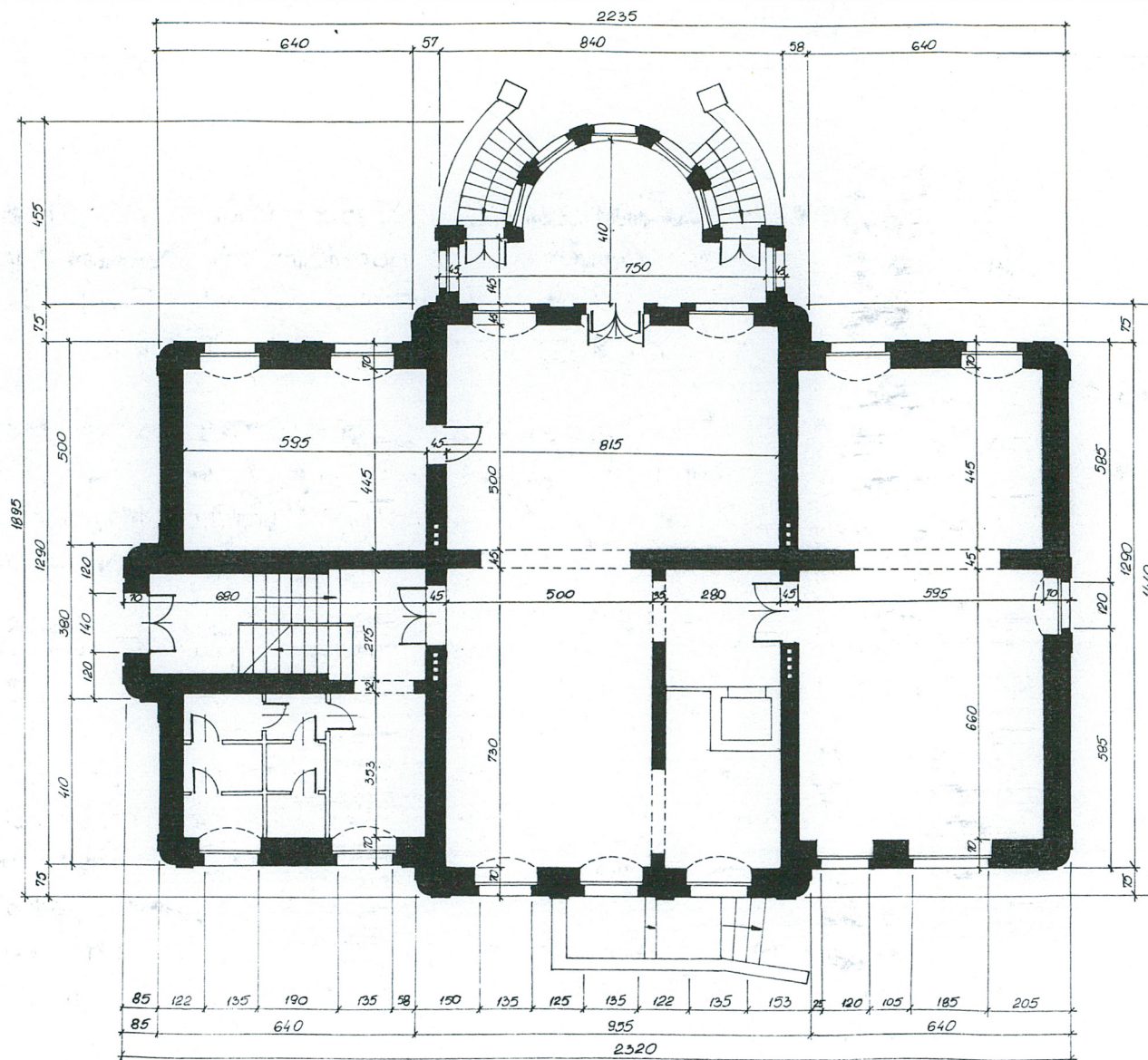
Wkładkę założył: ..... *E. Andrzejewska, listopad. 2000. r.* .....

(imię, nazwisko, data)

Archiwum SOZ w Kaliszu

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Willla - obecnie Biblioteka Główna

Wysokość do gzymsu 5,7 m

1. Miejscowość	KALISZ	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	LOCO	willa, ob. Biblioteka Główna	
3. Województwo	WIELKOPOLSKIE	ul. Legionów 66	c.d. opisu i fotografii

Fot. 7. Schody zewnętrzne.

4. BRYŁA.

Zwarta, kubiczna, w formie dość przysadzistego, jednokondygnacyjnego prostopadłościanu przekrytego rodzajem mansardy o bardzo niewielkich spadkach górnych połaci, ze zryzalitowaną, dwukondygnacyjną partią centralną nakrytą płasko, wzbogaconą w partii fasady półcylindryczną, parterową werandą zwieńczoną tarasem.

5. ELEWACJE.

Elewacje pokryte tynkiem fakturowym, tzw. barankiem, a w partii detalu zacierane na gładko, zasadniczo jednokondygnacyjne, wszystkie z dość wysokim, wydzielonym za pomocą profilowanego gzymsu cokołem, akcentowane w partii zaokrąglonych naroży oraz osi okiennych płaskimi, pojedynczymi lub parzystymi pilastrami. Elewacje rytmizowane regularnie rozmieszczonymi otworami okiennymi obramionymi za pomocą szerokich, profilowanych opasek wspartych na takich podokiennikach i pierwotnie zwieńczonych kłincem. Artykulacja horyzontalna elewacji w postaci obiegającego budynek gzymsu kordonowego oraz wydatnego gzymsu koronującego, zwieńczonego powyżej okapu tralkową ścianką attykową. **Fasada** zasadniczo jednokondygnacyjna, siedmioosiowa, z centralnym, trójosiowym, dwukondygnacyjnym ryzalitem poprzedzonym węższą, parterową, półkolistą werandą wspierającą tralkowy balkon. W zwieńczeniu ścianki attykowej ryzalitu rodzaj wklęsło-wypukłego naczółka z medalionem, w którym wykonany podczas adaptacji ryt z popiersiem Adama Asnyka. Naczółek pierwotnie z blaszanym wiatrowskazem w formie chorągiewki z datą „1925”. Elewacje z ciemnoszarym cokołem, intensywnie ugrupowanym tłem i białym detałem.

6. WNĘTRZA.

Pierwotny układ wnętrz, mimo późniejszych adaptacji dobrze czytelny. Wnętrza o układzie

Wkładkę założył: ..... *E. Andrzejewska, listopad 2000 r.* .....
(imię, nazwisko, data)

Archiwum SOZ w Kaliszu

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Fot. 3. Strop w pomieszczeniu magazynowym piwnicy.
Fot. 5 Profil gzymsu cokołowego.

Fot. 4. Cokół budynku.
Fot. 6. Widok ogólny na wieżbę dachową.

1. Miejscowość.	KALISZ	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	willa, ob. Biblioteka Główna	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	LOCO		ul. Legionów 66	
3. Województwo	WIELKOPOLSKIE			c.d. opisu i fotografie

Fot. 8. Balustrada tralkowa schodów zewnętrznych.

dwutraktowym, pierwotnie z komunikacją amfiladową oraz bocznie usytuowaną klatką schodową. Zryzalitowany, centralny człon budynku mieszczący w poziomie parteru dwa okazałe salony, z których frontowy skomunikowany z półkolistą werandą połączoną poprzez wachlarzowo biegnące schody z ogrodem. Układ wnętrz użytkowego poddasza dwu- i półtraktowy, korytarzowy.

7. WYPOSAŻENIE.

Brak.

8. INSTALACJE.

Deszczowa, wodno-kanalizacyjna, grzewcza, elektryczna, telefoniczna, przeciwpożarowa.

9. SPIS FOTOGRAFII:

- 1) Widok ogólny willi od ulicy Legionów.
- 2) Strop piwnicy w partii korytarza.
- 3) Strop w pomieszczeniu magazynowym piwnicy.
- 4) Cokół budynku.
- 5) Profil gzymsu cokołowego.
- 6) Widok ogólny na wieżbę dachową.
- 7) Schody zewnętrzne.
- 8) Balustrada tralkowa schodów zewnętrznych.
- 9) Słupek balustrady schodów zewnętrznych.
- 10) Wazon wieńczący słupek schodów zewnętrznych.
- 11) Schody międzykondygnacyjne.
- 12) Balustrada schodów międzykondygnacyjnych.
- 13) Okno w elewacji tylnej.

Wkładkę założył: ..... *E. Andrzejewska, listopad 2000 r.* .....
(imię, nazwisko, data)

Archiwum SOZ w Kaliszu

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Fot.9.Słupek balustrady schodów zewnętrznych.

Fot. 10. Wazon wieńczący słupek schodów zewnętrznych.

Fot. 11. Schody międzykondygnacyjne.

1. Miejscowość.....	KALISZ	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	willa, ob. Biblioteka Główna	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....	ŁÓDŹ		ul. Legionów 66	
3. Województwo.....	WIELKOPOLSKIE			c.d. opisu i fotografie

Fot. 12. Balustrada schodów
międzykondygnacyjnych.

- 14) Okno w elewacji tylnej w partii ryzalitu.
- 15) Okno w elewacji tylnej na piętrze ryzalitu.
- 16) Kaferek w połaci dachowej.
- 17) Wole oko w połaci dachowej.
- 18) Drzwi zewnętrzne.
- 19) Drzwi zewnętrzne werandy.
- 20) Drzwi wewnętrzne.
- 21) Fasada willi.
- 22) Elewacja tylna.
- 23) Widok willi od południowego-zachodu.
- 24) Elewacja boczna, zachodnia.
- 25) Ryzalit elewacji zachodniej willi.
- 26) Ryzalit fasady.
- 27) Zwieńczenie werandy i ryzalitu fasady.
- 28) Widok boczny na zwieńczenie ryzalitu fasady z medalionem z popiersiem A. Asnyka.
- 29) Detal ryzalitu fasady.
- 30) Tralki w płycinie podokiennej fasady.
- 31) Profil gzymsu koronującego.
- 32) Balustrada tralkowa przy zejściu do piwnicy.
- 33) Wnętrze salonu, obecnej czytelnicy.
- 34) Wnętrze salonu z werandą.
- 35) Wnętrze werandy.

Wkładkę założył: ..... *E. Andrzejewska, listopad 2000 r.* .....
(imię, nazwisko, data)

Archiwum SOZ w Kaliszu

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Fot.13.Okno w elewacji tylnej.

Fot. 14. Okno w elewacji tylnej w partii ryzalitu.

Fot. 16. Kaferek w połaci dachowej.

1. Miejscowość ..... **KALISZ**
LOCO
 2. Gmina ..... **WIELKOPOLSKIE**
 3. Województwo .....

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
willa, ob. Biblioteka Główna
ul. Legionów 66

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

plan orientacyjny, fotografie

Wkładkę założył: .....

Miejsce przechowywania: .....

MAPA TOPOGRAFICZNA W SKALI 1:10 000

Wzór ODZ 1995 r.

Fot.17.Wółe oko w połaci dachowej.

Fot. 18. Drzwi zewnętrzne.

Fot. 19. Drzwi zewnętrzne werandy.

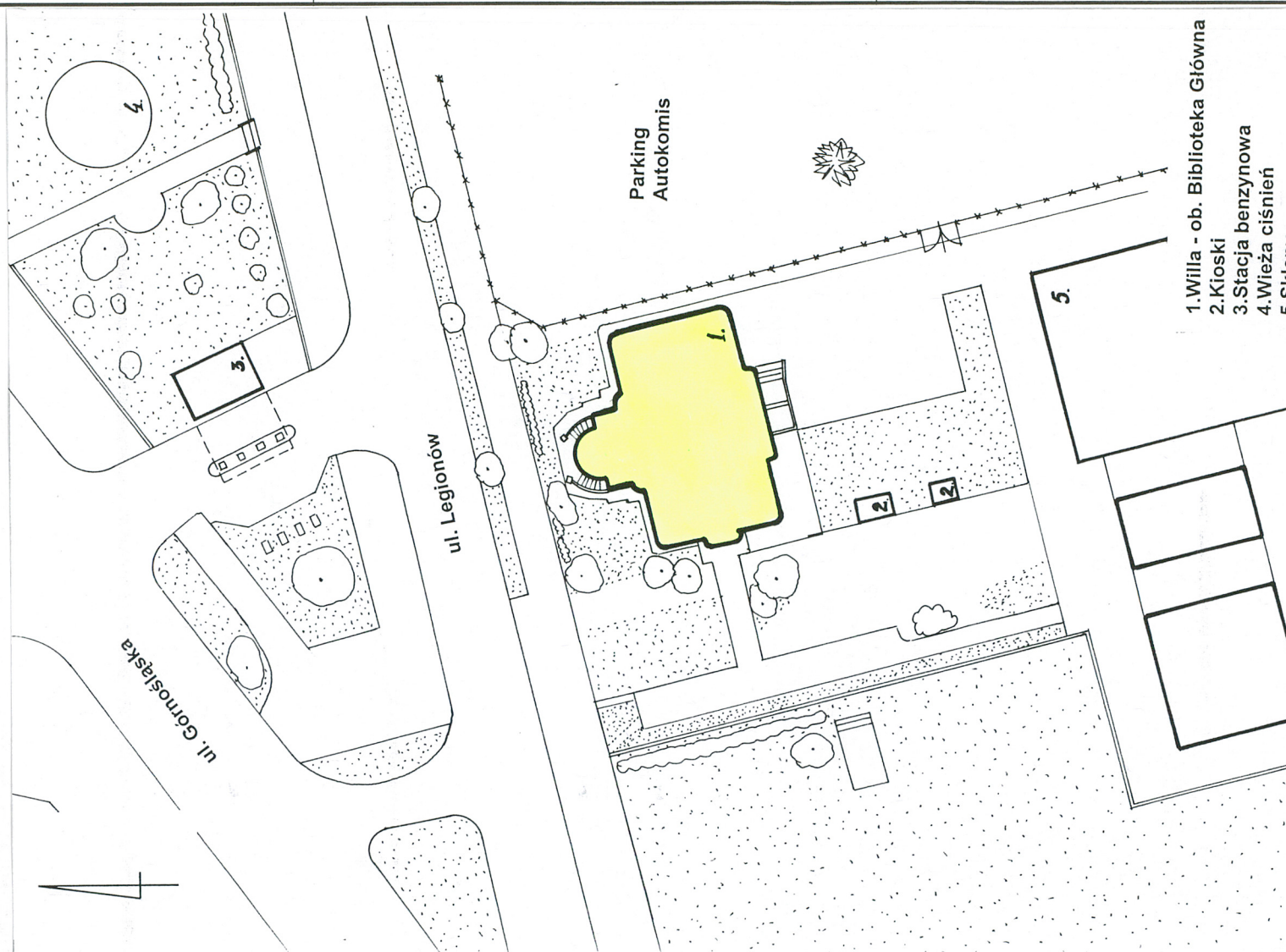

1. Miejscowość ..... **KALISZ**
2. Gmina ..... **LOCO**
3. Województwo ..... **WIELKOPOLSKIE**

4. Obiekt (nazwa jak w karcie) **willa, ob. Biblioteka Główna**
ul. Legionów 66

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

plan sytuacyjny i fotografie

Wkładkę założył: ..... **E. Andrzejewska, listopad 2000 r.** .....
(imię, nazwisko, data)

Archiwum SOZ w Kaliszu

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Fot. 20. Drzwi wewnętrzne.

Fot. 21. Fasada willi.
Fot. 22. Elewacja tylna.

1. Miejscowość ..... **KALISZ**
 2. Gmina ..... **LOCO**
 3. Województwo ..... **WIELKOPOLSKIE**

4. Obiekt (nazwa jak w karcie) **Willa, ob. Biblioteka Główna**
ul. Legionów 66

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
fotografie

Fot. 25. Ryzalit elewacji zach. willi.

Fot. 26. Ryzalit fasady.

Fot. 29. Detal ryzalitu fasady.

Wkładkę założył: ..... *E. Andrzejewska, listopad 2000 r.*
 (imię, nazwisko, data)
Archiwum SOZ w Kaliszu

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Fot. 23. Widok willi od. pd.-zach.
Fot. 27. Zwieńczenie werandy i ryzalitu fasady.

Fot. 24. Elewacja boczna, zach.
Fot. 28. Widok boczny na zwieńczenie ryzalitu fasady.

1. Miejscowość	KALISZ	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	willą, ob. Biblioteka Główna	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)	
2. Gmina	ŁÓDŹ		ul. Legionów 66		
3. Województwo	WIELKOPOLSKIE			fotografie	

Fot. 30. Tralki w płycinie podokiennej fasady.

Fot. 32. Balustrada tralkowa przy zejściu do piwnicy.

Wkładkę założył: ..... *E. Andrzejewska, listopad 2000 r.* .....
(imię, nazwisko, data)
Archiwum SOZ w Kaliszu

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Fot. 31. Profil gzymsu koronującego.

Fot. 35. Wnętrze werandy.

1. Miejscowość	KALISZ	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	willi, ob. Biblioteka Główna	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	ŁÓDŹ		ul. Legionów 66	
3. Województwo	WIELKOPOLSKIE			fotografie

Fot. 33. Wnętrze salonu, ob. czytelní.

Fot. 34. Wnętrze salonu z werandą.

Wkładkę założył: ..... *E. Andrzejewska, listopad 2000 r.* .....
(imię, nazwisko, data)
Archiwum SOZ w Kaliszu

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Fot. 15. Okno w elewacji tylnej, na piętrze ryzalitu.